

تاسیس کمپانی هند شرقی

حکم ملکه الیزابت خطاب به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای آن

مترجم: سید محمد حسین صاحب فصول^۱

منتشر شده در وبسایت علم و سیاست (ScienceandPolitics.net)

اشاره: در آخرین روز سال ۱۶۰۰ میلادی، ملکه الیزابت یکم، به این امید که انحصار هلندی تجارت ادویه در منطقه اندونزی کنونی را بشکند، به بازرگانان لندنی که در هند شرقی معامله می‌کردند، یک منشور رسمی اعطا می‌کند. در واقع داستان کمپانی و عظمت افسانه‌ای قدرت سیاسی، نظامی و اقتصادی‌اش، کاملاً همساز با خصلت تجربه‌گرایانه انگلیسی بود. سران کمپانی در خط زمانی تبدیل کمپانی از یک اتحادیه تجاری به یک واحد سیاسی بلامنازع در جهان، ماهیت شخصی خودشان نیز تغییر کرد. آنجا دیگر مرز تاجر و سیاستمدار به سادگی مشخص نبود. عزم و قدرت سیاسی کمپانی همان چیزی بود که نهایتاً دربار بریتانیا را با این پرسش مواجه می‌کرد که این ممالک گسترده، مستعمره بریتانیا هستند یا کمپانی؟ اگرچه نهایتاً این کمپانی بود که نتوانست به واقع واحد سیاسی‌اش را تبدیل به کشور کند و به تملک حکومت بریتانیا درآمد؛ اما صورت مسئله نزاع کمپانی با دولت بریتانیا، تا به امروز برای هر کشوری که خلق قدرت اقتصاد ملی را به نحوی مشارکت طلبانه پیگیری می‌کند، زنده مانده است. متن فرمان ملکه برای تاسیس کمپانی پیش از این در شماره ۴ و ۵ فصلنامه بابل، منتشر شده است.

علم و سیاست

به تاریخ ۳۱ دسامبر ۴۰۰ و سومین سال سلطنتش مطابق با ۱۶۰۰ میلادی

حکم ملکه الیزابت خطاب به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای آن

از الیزابت، ملکه انگلستان، فرانسه و ایرلند، حافظ الشریعه^۲ و مفتخر به عناوین دیگر، در ظل عنایات الهی؛ به کلیه امرا، وزرا و اتباعمان و نیز همه آحادی که چه در سرزمین انگلستان و چه در هر جای دیگر از مناطق

^۱ کارشناس ارشد مطالعات آمریکا و پژوهشگر مؤسسه فرهنگی پژوهشی صدق

^۲ Defender of the Faith

مطیع و تحت امر ما قرار گرفته‌اند و نیز هر کس دیگری که این احکام ما به مشاهده، ملاحظه و مطالعه وی نایل می‌شود؛ درود.

از آنجا که عزیزترین و محبوب‌ترین عموزاده ما، جورج، ارل^۳ کامبرلند و نیز اتباع گرامی مان [...] بنا به اطلاع یقینی، توماری را به پیش‌گاهمان ارسال داشته‌اند و خواستار دریافت تأیید سلطنتی و مجوز شده‌اند تا بدین وسیله جهت اعتلای نام این سرزمینمان، انگلستان، و نیز جهت رونق دریانوردی مان و تقویت بازرگانی کالا از راه آمدوشد و بازرگانی با هند شرقی، از طریق کشورها و مناطق آسیا و آفریقا و نیز از هر تعداد از جزایر، بنادر، شهرها، قریه‌ها و اماکن پیرامونی که تجارت و عبور و مرور در آن‌ها محتملاً قابل کشف و ایجاد بوده و یا برقرار شده است، با سرمایه، هزینه‌کرد و مسئولیت خود، به سرمایه‌گذاری و برنامه‌ریزی جهت انجام یک سفر یا بیشتر، از سرزمین مورد اشاره ما و نقاط قلمروی آن، به وسیله تعداد متناسبی کشتی و شناور اقدام نمایند. برخی از این کشورها و بسیاری از این جزایر، شهرها و بنادر در آن مناطق، مدت‌ها قبل توسط دیگرانی از اتباع ما کشف شده بوده، اما تجارت کالا در آن‌ها چندان پا نگرفته است.

حال آگاه باشید که ما اهتمام داریم بر کرامت ملتمان، و ثروت مردمان، و تشویق آنان و سایرین از اتباع وفادارمان در کسب و کارهای مفیدشان برای رونق دریانوردی مان و تقویت حمل‌ونقل وفق قانون و به نفع دارایی‌های عمومی مان. ما بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختار، اعطا کرده‌ایم و بخشیده‌ایم؛ و به موجب این حکم جاری، از طرف خود و میراث‌داران و اخلافمان به کلیه و یکایک اتباع وفادارمان که در همین حکم جاری به صورت خاص از آنان نام بردیم، این امتیاز را اعطا می‌نماییم که از این پس رسماً و اسماً در هویت و ساختاری واحد تحت عنوان کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای آن در آیند؛ و آن‌ها تحت عنوان کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای آن به صورت هویت و ساختاری واحد رسماً و اسماً برای ما و میراث‌داران و اخلافمان، حقیقتاً و تمام‌وکمال طرف خطاب ما در فرمان‌ها، الزام‌ها، احکام، بنیان‌گذاری‌ها، تأسیس‌ها و اعلان‌ها خواهند بود؛ و آن‌ها با این حکم و تحت همین عنوان کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای آن، می‌توانند جانشینانی داشته باشند؛ و این افراد و جانشینانشان تحت عنوان کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با

^۳ عنوان حاکمان منطقه‌ای منصوب پادشاهی در قلمروی حاکمیت انگلستان.

^۴ در اینجا سند فهرستی طولانی از اشخاص نام برده شده‌اند.

هند شرقی و فرمان‌فرمای آن، در هر زمانی پس از این، هویت‌هایی موجود و ذی‌صلاح از نظر قانونی هستند و خواهند بود، شرکتی از برای آنان و اخلافشان، که واجد صلاحیت قانونی است جهت مالکیت، بیع، اخذ، اختیار، برخورداری و نگهداشت هر آنچه از هر نوع، سرشت و کیفیتی که باشد از املاک، استخدمات، حق بهره‌برداری، اختیارات قانونی، حوزه قدرت، حق انحصاری و تملک. و همچنین تحت همین عنوان هر امری اعم از اعطا، هبه، واگذاری، واسپاری، تخصیص و سامان‌بخشی املاک، مستغلات و مایملک، و نیز هر کار خاص دیگری که به آنان مرتبط است یا می‌تواند باشد. و اینکه اینان و اخلافشان تحت عنوان کمپانی بازرگانان لندن شغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای آن، می‌توانند در هر دادگاه و مکانی و در پیشگاه هر قاضی و قاضی‌القضات و هر فرد دیگر و هر مأموری، در همه و یکایک فرایندهای قضایی، استیضاح‌های قضایی، پرونده‌ها، منازعات، ریشه‌یابی‌ها و مطالبه‌گری‌ها، از هر نوع، سرشت و قسمی، جهت ادای توضیح فراخوانده شوند یا فراخوانند، توضیح دهند یا توضیح بخواهند، از آن‌ها شکایت شود یا شکایت کنند؛ به همان ترتیب و شکلی که هر شهروندی در سرزمینمان انگلستان مشروط به اینکه دارای صلاحیت قانونی باشد، می‌تواند مالکیت، بیع، اخذ، اختیار، برخورداری، دریافت، اعطا، هبه، واگذاری، واسپاری، تخصیص و سامان‌بخشی نماید و یا جهت ادای توضیح فراخوانده شود یا فراخواند، توضیح دهد یا توضیح بخواهد، از وی شکایت شود یا شکایت کند، روا بشمارد و عمل نماید.

و اینکه این کمپانی بازرگانان لندن شغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای مذکور و نیز اخلافشان می‌توانند یک نشان عمومی^۵ جهت انجام کلیه امور و دادوستد خود و اخلافشان اختیار نمایند. و اینکه برای فرمان‌فرما و کمپانی مذکور و اخلافشان مشروع خواهد بود در گذر زمان به خواست و پسند خویش و وفق آنچه خود مناسب می‌بینند، نشان مورد اشاره را متفصل نمایند، تغییر دهند، از نو کنند یا اصلاح گردانند.

و نیز اینکه ما به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان مقرر می‌نماییم که می‌بایست از این پس فردی از آن کمپانی به شکلی که در ادامه حکم جاری خواهد آمد، انتخاب و مقام یابد که فرمان‌فرمای کمپانی مذکور خوانده خواهد شد. و اینکه از این پس بیست و چهار نفر از میان کمپانی مذکور به شکلی که در ادامه حکم جاری خواهد آمد، انتخاب و مقام می‌یابند که هیئت‌مدیره کمپانی مذکور خوانده خواهند شد و به اتفاق فرمان‌فرمای کمپانی مذکور در زمان حاضر، فرماندهی سفرهای دریایی کمپانی مذکور

^۵ Common Seal

یا از برای آن، و تدارکات حمل و امور مربوط به مالالتجاره‌هایی که بدان تعلق دارد، و نیز فروش کلیه مالالتجاره‌ای که از سفرهای دریایی کمپانی مذکور یا از برای آن عاید شده، و نیز مدیریت و رتق وفتق هر آن چیز دیگری که متعلق به کمپانی مذکور باشد، به منظور اجرای بهتر این اراده و امتیاز ما در این رابطه بر عهده خواهند داشت.

جهت اجرای مؤثرتر آنچه اراده نموده‌ایم و مزیتی که در راه این اراده اعطا نموده‌ایم، انتخاب کرده‌ایم، برگزیده‌ایم، مأمور کرده‌ایم و انتصاب بخشیده‌ایم. و اکنون به موجب این حکم، به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، تامس اسمیت^۶ نام‌برده، مقام برگزیده شورای شهر لندن^۷، را انتخاب کرده‌ایم، برگزیده‌ایم، مأمور کرده‌ایم و انتصاب بخشیده‌ایم تا فرمان‌فرمای حال حاضر و نخستین فرمان‌فرمای کمپانی مذکور باشد، از این تاریخ مادام که تامس اسمیت نام‌برده در قید حیات باقی باشد، تا هنگامی که فرد دیگری از این کمپانی در روندی قانونی وفق شیوه‌ها و مقرراتی که در ادامه حکم جاری اظهار و اعلان خواهد شد، انتخاب شود و برای کسب جایگاه مذکور سوگند یاد کند. و نیز انتخاب کرده‌ایم، برگزیده‌ایم و منصوب کرده‌ایم. و اینک به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، [...] را انتخاب کرده‌ایم، برگزیده‌ایم، مأمور کرده‌ایم و انتصاب بخشیده‌ایم تا بیست و چهار نفری باشند که از تاریخ این حکم تا سپری شدن یک سال تمام پیش رو، در جایگاه هیئت مدیره حال حاضر و نخستین هیئت مدیره کمپانی مذکور قرار گرفته‌اند.

پس از آن، به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان به موجب حکم جاری مقرر می‌کنیم و این حق را به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا می‌نماییم که در هر زمان برای کمپانی مذکور و فرمان‌فرمای وقت آن یا اکثریت آنان، قانونی است و خواهد بود تا در گردهم‌آیی عمومی برگزار شده از سوی کمپانی مذکور که متداولاً صحن نامیده شده و فرمان‌فرمای کمپانی مذکور همواره یکی از حضار آن است، حضور یابند و در آن یکی از افراد کمپانی را به عنوان معاون فرمان‌فرمای مذکور انتخاب کنند، برگزینند و منصوب کنند. چنین معاونی می‌بایست در پیشگاه فرمان‌فرما و پنج تن یا بیشتر از هیئت مدیره وقت کمپانی مذکور به کتاب آسمانی سوگند یاد کند که در جایگاه معاونت مورد اشاره، به نیکی، وفاداری و صداقت نسبت به فرمان‌فرمای کمپانی مذکور ایفای وظیفه نماید؛ و بعد از ادای سوگند

^۶ Thomas Smith

^۷ Alderman عضو برگزیده شورای شهر برای انتصاب در جایگاه نفر دوم شهر پس از شهردار

^۸ در این بخش، اسامی بیست و چهار نفر از افرادی که در ابتدای حکم نام برده شده‌اند، این بار به عنوان هیئت مدیره کمپانی ذکر گردیده است.

بدین شیوه، می‌بایست در زمان غیاب فرمان‌فرمای مورد اشاره، وظایف مربوط به فرمان‌فرمای کمپانی مذکور را اعمال و اجرا نماید، به همان شیوه‌ای که فرمان‌فرمای مذکور می‌بایست عمل می‌نمود.

و نیز به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، به موجب حکم جاری مقرر می‌داریم و این حق را به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا می‌نماییم که آنان یا اکثریتشان از این پس همواره و در طول زمان، اختیار و قدرت دارند سالانه در زمانی که از سوی فرمان‌فرما یا در غیاب او از سوی معاون وقت فرمان‌فرمای مذکور تعیین می‌گردد و در اولین روز ژوئیه هر سال و یا تا حداکثر شش روز پس از آن خواهد بود، در مکانی سهل‌الوصول گرد هم آمده و به ملاقات یکدیگر نایل آیند، در شرایطی که فرمان‌فرمای وقت آن و یا معاون وی همواره یکی از حضار باشند. و هنگامی که گرد آمدند، برای فرمان‌فرمای مورد اشاره یا معاون فرمان‌فرمای مذکور و کمپانی مذکور و یا اکثریتی از آنان که در آن زمان ممکن است حاضر باشند و فرمان‌فرمای کمپانی مذکور و یا معاون وقت وی نیز حتماً از حضار باشند، رسمیت خواهد داشت که یکی از افراد کمپانی مذکور را به عنوان فرمان‌فرمای کمپانی مذکور انتخاب کنند و برگزینند تا برای یک سال تمام پیش رو از آن تاریخ فرمان‌فرمای کمپانی مذکور باشد. مانند آنچه گفته شد پیش از آنکه او به انجام وظایف جایگاه مورد اشاره راه یابد، می‌بایست در مقابل فرمان‌فرمای سابق که اینک به جانشینی او نیل یافته، و یا معاون وی، و نیز در حضور شش تن یا بیشتر از هیئت‌مدیره وقت کمپانی مذکور به کتاب آسمانی سوگند یاد کند که در هر زمان، وظایف فرمان‌فرمایی کمپانی مذکور را در هر امری که مربوط بدان جایگاه می‌شود، به نیکی و صداقت اجرا می‌نماید. و بلافاصله پس از اینکه سوگند مذکور ادا شد، او می‌تواند و می‌بایست وظایف جایگاه فرمان‌فرمایی کمپانی مذکور را برای یک سال تمام پیش رو از آن زمان اعمال و اجرا نماید.

و به همین ترتیب مقدر کرده‌ایم و این حق را اعطا می‌نماییم که هر یک از نام‌های فوق‌الذکر به عنوان افراد کمپانی مذکور و اعضا، و نیز پیوستگان آزاد کمپانی مذکور که به موجب آنچه در پی می‌آید پذیرفته خواهند شد، برای اینکه در برخورداری از حق عبور و مرور و تجارت کمپانی مذکور، مجاز و مورد تأیید باشند، می‌بایست در مقابل فرمان‌فرمای کمپانی مذکور و یا معاون وقت وی به کتاب آسمانی ادای سوگند نمایند؛ به شیوه‌ای معقول و طرح‌ریزی‌شده که فرمان‌فرمای مذکور با حضور کمپانی یا اکثریت آن، در یکی از صحن‌های عمومی که توسط کمپانی برگزار خواهد شد تعیین خواهند نمود.

و نیز به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافان، به موجب حکم جاری مقرر می‌داریم و این حق را به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا می‌نماییم که آنان یا اکثریتشان از این پس همواره و در طول زمان، اختیار و قدرت دارند سالانه در زمانی که از سوی فرمان‌فرما یا در غیاب او از سوی معاون وقت فرمان‌فرمای مذکور تعیین می‌گردد و در اولین روز ژوئیه هر سال و یا تا حداکثر شش روز پس از آن خواهد بود، در مکانی سهل‌الوصول گرد هم آمده و به ملاقات یکدیگر نایل آیند، در شرایطی که فرمان‌فرمای وقت آن و یا معاون وی همواره یکی از حضار باشند. و هنگامی که گرد آمدند، برای فرمان‌فرمای مورد اشاره یا معاون فرمان‌فرمای مذکور و کمپانی مذکور و یا اکثریتی از آنان که در آن زمان ممکن است حاضر باشند و فرمان‌فرمای کمپانی مذکور و یا معاون وقت وی نیز حتماً از حضار باشند، رسمیت خواهد داشت که بیست و چهار نفر از افراد کمپانی مذکور را به عنوان فرمان‌فرمای کمپانی مذکور انتخاب کنند و برگزینند تا برای یک سال تمام پیش رو از آن تاریخ، هیئت‌مدیره کمپانی مذکور باشند. مانند آنچه گفته شد هر یک از افراد منتخب و برگزیده پیش از آنکه او به انجام وظایف جایگاه مورد اشاره راه یابد، می‌بایست در مقابل فرمان‌فرما و یا معاون وی، و نیز در حضور شش تن یا بیشتر از هیئت‌مدیره وقت کمپانی مذکور که اینک به جانشینی آنان نیل یافته‌اند، به کتاب آسمانی سوگند یاد کنند که همه و یکایک در هر زمان، وظایف کمیتۀ مذکور را در هر امری که مربوط بدان جایگاه می‌شود، به نیکی و صداقت اجرا می‌نمایند. و بلافاصله پس از اینکه سوگند مذکور ادا شد، آنان می‌توانند و می‌بایست وظایف جایگاه کمیتۀ کمپانی مذکور را برای یک سال تمام پیش رو از آن زمان اعمال و اجرا نمایند.

و اما بعد، اراده و رضایت ما به این تعلق گرفته است که به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافان، به موجب حکم جاری به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا نماییم که هرگاه و هر چند بار که رخ دهد، در زمانی ظرف مدت یک سال پس از انتخاب، برگزیده شدن و ادای سوگند فردی به عنوان فرمان‌فرمای کمپانی نام‌برده وفق شیوه‌ای که گفته آمد، وی از دنیا رفت و یا از آن رو که عملش در جایگاه مذکور مطلوب نبود، ما مطابق خواست کمپانی مذکور یا اکثریت آنان که حاضر شده‌اند در یکی از گردهمایی‌های عمومی‌ای که کمپانی مذکور برگزار می‌کند و متداولاً صحن عمومی خوانده می‌شود، عزل وی را اراده نمودیم تا به این ترتیب وی از جایگاه مذکور کنار گذاشته شود، آن‌گاه برای باقی‌ماندگان از کمپانی مذکور در آن زمان و یا اکثریت آنان رسمیت خواهد داشت در زمان میسوری پس از

مرگ یا برکناری چنین فرمان‌فرمایی در مکانی سهل‌الوصول که مناسب تشخیص می‌دهند، برای انتخاب فرمان‌فرمای کمپانی مذکور گرد هم آیند. و اینکه کمپانی مذکور و یا اکثریتی از آنان که در آن زمان و مکان حضور یافته‌اند، می‌توانند و می‌بایست قبل از عزیمت از آن مکان، در همان زمان و همان مکان، فردی دیگر از کمپانی مذکور را انتخاب کنند و برگزینند تا در مقام و به جای آنکه از دنیا رفته و یا عزل شده، فرمان‌فرمای کمپانی مذکور باشد و پس از آنکه ابتدا آن چنان که گفته آمد در ادای وظایفش به کتاب آسمانی سوگند یاد کرد، در باقی‌مانده سال مورد اشاره، وظایف جایگاه فرمان‌فرمایی کمپانی مذکور را اعمال و اجرا نماید. و همین روند می‌بایست هر بار و در هر مرتبه که بنا به مورد اقتضا یافت، رخ دهد.

و نیز اراده و رضایت ما به این تعلق گرفته است که به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، به موجب حکم جاری به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا نماییم که هرگاه و هر چند مرتبه که رخ دهد، در زمانی ظرف مدت یک سال پس از انتخاب، برگزیده‌شدن و ادای سوگند فردی به‌عنوان عضو هیئت‌مدیره کمپانی نام‌برده وفق شیوه‌ای که گفته آمد، وی از دنیا رفت و یا از آن رو که عملش در جایگاه مذکور مطلوب نبود، ما عزل وی مطابق خواست فرمان‌فرما و کمپانی مذکور یا اکثریتی از آنان که ضرورتاً فرمان‌فرمای وقت یا معاون وقت وی یکی از آنان باشد، را اراده نمودیم، ظرف زمان میسوری پس از مرگ یا برکناری عضو هیئت‌مدیره مذکور، در مکانی سهل‌الوصول مانند همان جا که معمولاً و علی‌الغلب جهت گزینش فرمان‌فرمای کمپانی مذکور مورد استفاده قرار می‌گیرد یا جای دیگری که فرمان‌فرمای وقت کمپانی مذکور و یا معاون وی تعیین می‌کنند، گرد هم آیند، به‌طوری که فرمان‌فرما و کمپانی مذکور، و یا اکثریت آنان که فرمان‌فرمای وقت یا معاون وی حتماً جزئی از آنان باشد، در آن زمان و مکان حضور یابند، می‌توانند و می‌بایست قبل از عزیمت از آن مکان، در همان زمان و همان مکان، فرد یا افرادی از کمپانی مذکور را انتخاب کنند و برگزینند تا در مقام و به جای آن یا آنان که از دنیا رفته یا رفته‌اند و یا عزل شده یا شده‌اند، عضو یا اعضای هیئت‌مدیره کمپانی مذکور باشد یا باشند و پس از آنکه آن چنان که گفته آمد، ابتدائاً در ادای وظایف به کتاب آسمانی سوگند یاد کرد یا کردند، در باقی‌مانده سال مورد اشاره، وظایف جایگاه یا جایگاه‌های هیئت‌مدیره کمپانی مذکور را اعمال و اجرا نمایند یا نمایند. و همین روند می‌بایست هر بار و در هر مرتبه که بنا به مورد اقتضا یافت، رخ دهد.

و پس از آن به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، به موجب حکم جاری مقرر می‌داریم و این حق را به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا می‌نماییم که آنان و همه کسانی که در کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده هستند یا خواهند بود، و هر یک از آنان و همه پسرانشان در هر سنی فراتر از بیست و یک سال و نیز کلیه افرادی از قبیل شاگردان، عوامل و خدمت‌کارانشان و هر کس که زین پس توسط فرمان‌فرما و کمپانی مذکور به استخدام در آید، برای تجارت مورد اشاره کالا از یا به هند شرقی، ماوراء بحار و یا هر مکان دیگری که ذکر شد در هر نقطه از هند شرقی مذکور و یا نقاط دیگری که ذکر شد، می‌توانند ظرف بازه پانزده ساله از زمان متأخرترین جشن سالگرد میلاد خداوندگارمان^۹ تا پایان آن مهلت، آزادانه در دریا از طریق و به واسطه مسیرها و معابر یافته و اکتشاف شده تاکنون، و یا آن‌هایی که از این به بعد ممکن است یافته و اکتشاف شوند و مورد ارزیابی قرار گیرند و مناسب‌تر تشخیص داده شوند، از سمت یا به سمت هند شرقی مذکور و از میان کشورها و مناطق آسیا و آفریقا و به سمت یا از سمت جزایر، بنادر، اسکله‌ها و شهرها و آبراهه‌ها و قریه‌ها و اماکن، در آسیا و آفریقا و آمریکا و یا در مناطقی ماوراء دماغه امید نیک^{۱۰} به سمت تنگه ماژلان^{۱۱} به عبور و مرور و تجارت کالا بپردازند. مشروط بر اینکه این تجارت‌ها و انتقال کالاها از یا به هر کدام از این مناطق، مطابق ترتیب، شیوه، شکل، حق امتیاز و شرایطی باشد که با اهداف و مقاصد ترسیم شده و مورد توافق در گردهمایی‌های عمومی یا صحن‌ها که در گذر زمان توسط فرمان‌فرما و کمپانی مذکور با حضور اعضای وقت و کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای وقت مذکور، و یا اکثریت آنان در آن زمان برگزار می‌شود و با حضور همواره فرمان‌فرما یا معاون وی در چنین گردهمایی‌ها یا صحن‌هایی همراه است، در موافقت باشد و نیز اینکه صرف نظر از تصمیمات [اتخاذ شده در گردهمایی‌ها و صحن‌ها]، این تجارت‌ها و انتقال کالاها با هیچ‌گونه تجاوز، تعرض و مداخله‌ای با قوانین، رویه‌ها، فرق دینی یا معنوی و یا زمینه‌ها و موضوعات دیگری از هر نوع همراه نباشد. به این ترتیب در هیچ زمانی از این پس نباید چنین تجارتی در و یا به مقصد کشور، جزیره، بندر، اسکله، شهر، آبراهه، قریه یا مکانی که در حال حاضر در تصرف قانونی و محقق پادشاه یا دولتی مسیحی انجام شود که در اتحاد یا هم‌پیمانی با ما، میراث‌داران و اخلافمان است و نسبت به چنین

^۹ به عبارت دیگر، چند روز مانده به آغاز سال میلادی صدور حکم.

^{۱۰} Cape of Bona Esperanza (Cape of Good Hope)

^{۱۱} Strait of Magellan

تجارتی پذیرش و تمایل ندارد، بلکه صراحتاً چنین چیزی را کاملاً خلاف اراده‌ی خیر و علاقه‌اش اعلام و اعلان کرده است.

و نیز اراده و رضایت ما به این تعلق گرفته است که به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، به موجب حکم جاری به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان اعطا نماییم که برای فرمان‌فرما و کمپانی مذکور و اخلافشان در طول زمان رسمیت خواهد داشت تا طی مدت پانزده‌ساله مذکور، درباره و برای هر زمینه، موضوع، امر و یا کاری پیرامون تجارت مورد اشاره، در مکان یا مکان‌هایی سهل‌الوصول در قلمروی ما و یا هر جای دیگر گرد هم آیند تا برای کمپانی مذکور و پرداختن به مسائلش، صحن را برگزار نمایند. و نیز اینکه هرگاه در مکان یا اماکنی، آنان و یا اکثریتشان در آن زمان، در آن مکان حضور به هم رسانند و با حضور فرمان‌فرما و یا معاون وقت وی به این ترتیب گرد هم آیند، ایجاد، صدور و تصویب هر تعداد قانون عادی و اساسی، فرمان و حکم وفق خرد، که به نظر آنان یا اکثریتی از آنان که در آن زمان و مکان حضور یافته‌اند، در جهت حکمرانی مناسب کمپانی مورد نظر و خیر همه عوامل، اربابان، دریانوردان و سایر امرا که به استخدام در آمده و یا در آینده در هر یک از سفرها به استخدام در خواهند آمد، و نیز جهت ارتقای بیشتر و تداوم تجارت و حمل‌ونقل مذکور، ضروری و تسهیل‌کننده است، می‌تواند و می‌بایست رسمیت داشته باشد. و قانونی خواهد بود که آن قوانین عادی و اساسی، فرمان‌ها و احکام که به این شیوه به تصویب رسیده، به منصه عمل و اجرا گذاشته شود و نیز اینکه به ضرورت مقتضیات و بنا به خواست آنان، قانون یا قوانینی الغا گردد و یا مورد تجدیدنظر قرار گیرد. و نیز اینکه هرگاه فرمان‌فرما و شرکت مذکور، قوانین عادی یا اساسی، فرمان‌ها و احکامی را به شکلی که ذکر شد، ایجاد، وضع و یا تصویب می‌نمایند، در صورتی که کمپانی و فرمان‌فرمای وقت مذکور، و یا اکثریت آنان که در آن زمان و مکان حضور داشته باشند و فرمان‌فرمای مذکور و یا معاون وی نیز یکی از حاضران باشد، جهت اعمال آن قوانین عادی و اساسی، فرمان‌ها و احکام، مقتضی، ضروری و مناسب تشخیص دهند، قانوناً می‌توانند و می‌بایست تنبیهات، مجازات‌ها و جریمه‌هایی در قالب یکی یا همه اشکال حبس، باج^{۱۲} و اعمال جریمه مالی علیه هر کسی که این قوانین عادی و اساسی، فرمان‌ها و احکام را نقض کند، وضع کنند، مقرر دارند، حدگذاری نمایند و اعمال کنند. و چنین باج‌ها و جریمه‌هایی بدون مانع‌تراشی ما، میراث‌داران و اخلافمان و یا احدی از امرا یا وزرای

^{۱۲} باج (Fine) در نظام حقوقی انگلستان قدیم رواج و رسمیت داشت و به این معنی بود که مجرم از جانب خود و به امید خرید آزادی خویش یا رهایی از مجازات از جانب خود مبلغی در حد منزلت اجتماعی خویش و جرم صورت‌گرفته، به پادشاه یا مسئولان حاکمیت پیشکش می‌نمود.

ما، میراث‌داران و اخلافمان، و بدون الزام و اجرای حسابرسی از جانب ما، میراث‌داران و اخلافمان، جهت استفادهٔ کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و اخلافشان، می‌تواند و می‌بایست جمع‌آوری، اخذ و نگهداری گردد. ارادهٔ ما بر این است که کلیه و یکایک این قوانین عادی و اساسی، فرمان‌ها و احکام که به‌شیوه‌ای که گفته آمد، ایجاد گشت، و از جمله مجازات‌ها و جریمه‌هایی که در شمول آمده‌اند، مادامی که آن قوانین عادی، فرمان‌ها، قوانین اساسی، احکام، حبس‌ها، باج‌ها و جریمه‌های مورد اشاره، منطقی باشند و در تعارض با قوانین، مصوبات و رسوم این سرزمینمان قرار نگیرند، اعمال و پاسداری گردند.

و با عنایت به اینکه کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده هنوز در تعیین انواع کالاها و مال‌التجاره‌هایی که در مناطق مذکور از هند شرقی قابل‌بیع هستند و یا خواهند شد و یا قرار است بشوند و از این رو لازم است در سفرهایشان به آن‌سو به آنجا حمل شوند، متبخر نگشته‌اند، محتمل است کالاهای متعدد و بسیاری مجدداً به این سرزمین ما عودت یابند. لذا ما بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختار، برای تشویق بیشتر کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی مذکور و فرمان‌فرمای نام‌برده و ارتقای بازرگانی مورد اشاره، برای چهار سفر نخستینی که کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور به سمت یا به مقصد هند شرقی مذکور روانه می‌شوند و یا برنامه‌ریزی می‌نمایند، به آنان این امتیاز را اعطا می‌کنیم که خودشان، عواملشان یا منصوبانشان بتوانند از کالاها و مال‌التجاره‌هایی که قانوناً قابل‌خروج و قابل‌حمل به خارج از سرزمینمان هستند و به‌واسطهٔ هیچ قانون و مصوبهٔ این سرزمین حملشان ممنوع نشده است، هر آنچه کالا و مال‌التجاره و هر مقدار از آن کالا و مال‌التجاره که در کشتی یا کشتی‌هایی و ناو یا ناوهایی که در هر یک از چهار سفر مورد اشاره مورد استفاده قرار می‌گیرند، بارگیری شده‌اند، حمل کنند و بدون پرداخت گمرک، حق دربار، مالیات وزنی، یا هر نوع عوارض و پرداختی دیگری برای بارگیری و حمل آن کالاها بر ذمه یا از محل متعلقات، به ما و یا اخلافمان، از سرزمینمان انگلستان و از طریق بنادر، آبراهه‌ها و اسکله‌های آن خارج سازند. و با این وجود اراده و رضایت ما در این است و به‌موجب حکم جاری مستقیماً امر می‌کنیم و فرمان می‌دهیم که در هر زمان در طول این چهار سفر به شرحی که گفته شد، همه و یکایک چنین کالاها و مال‌التجاره‌هایی که قرار است به بیرون از این سرزمین حمل شود، جهت انتقال به ترتیبی که گفته شد، می‌بایست همواره توسط گمرکچی، مأمور کنترل و هر مأمور دیگر بندر، آبراهه و مکان مربوطه که

آن کالا و مال التجاره از طریق آن بارگیری و حمل می‌شود، وفق فرایند قانونی مسبوق برای بارگیری و حمل، روند پذیرش را طی نماید.

و نیز ما بنا به عنایت خاصه فراتر، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث‌داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا می‌نماییم که طی مدت مذکور پانزده ساله، هرگاه و در هر مرتبه در گذر زمان، در ازای هر آنچه از کالا، ابزار و یا مال التجاره از مبدأ هر یک از جزایر، بنادر، اسکله‌ها، آبراهه‌ها، شهرها، قریه‌ها و یا مکان‌هایی که ذکر آن‌ها آمد، به بندر ما در لندن و یا هر یک از اسکله‌ها، آبراهه‌ها، شعب و اماکنی که متعلق به بندر مذکور است، رسید یا قرار بود برسد، در صورت درخواست کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و یا هر یک از کارگزاران، عوامل، و یا منصوبانشان، هر یک از مأموران که بدو مربوط می‌شود، از گمرکچیان و کلیه مأموران دیگر در آن زمان، که از طرف ما، میراث‌داران یا اخلافمان در پذیرش گمرکی‌ها، مالیات وزنی، حق دربار و یا هر نوع عوارض دیگر مأموریت دارند یا به آن ارتباط می‌یابند، می‌بایست در ازای جلب وثایق مناسب و کافی برای ما، میراث‌داران و اخلافمان جهت تضمین پرداخت محقق، در مورد هر نوع گمرک، مالیات وزنی، حق دربار و یا هر نوع عوارض دیگر قابل‌پرداخت یا در بستانکاری به ما، میراث‌داران یا اخلافمان، مهلتی شش‌ماهه برای پرداخت نیمی از آنچه گفته شد از گمرکی‌ها، مالیات وزنی و یا سایر حقوق دربار و عوارض، و بعد از گذشت آن شش ماه، مهلت شش‌ماهه‌ای دیگر برای پرداخت نیم دیگر در اختیار کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور، کارگزارانشان، عواملشان، و یا منصوبانشان قرار دهند؛ و نیز به موجب این، همواره در هنگام دریافت وثایق مذکور و تضمین به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده، کارگزارانشان، عواملشان و منصوبانشان، جواز ترخیص و یا گواهی دیگری برای ترخیص و دریافت عین کالاها، ابزار، و یا مال التجاره بر روی خشکی بدون اینکه خدشه‌ای به آن‌ها وارد آمده باشد، تسلیم نمایند.

و اینکه هرگاه طی این چند سال گفته شده، کالاها، ابزار و مال التجاره‌های کمپانی و فرمان‌فرمای وقت مذکور که در بندر ما در لندن و یا هر یک از آبراهه‌ها، شعب و اماکنی که متعلق به بندر مذکور است، به قصد انتقال به سمت یا به مقصد هر یک از جزایر، بنادر، اسکله‌ها، شهرها، قریه‌ها یا اماکنی که اشاره شد، بارگیری شده بود، قبل از رسیدن و تخلیه در بنادری که می‌بایست بدان‌ها و برای آن‌ها ارسال می‌شد، بر حسب اتفاق

از بین رفت یا مفقود گردید، هرگاه و در هر مرتبه، بعد از اینکه اصل خسارت مذکور و مقدار دقیق آن به صورت کامل در پیشگاه خزانه دار وقت انگلستان به اثبات رسید، به موجب این، کمپانی و فرمان فرمای مذکور، کارگزارانشان یا عواملشان مجاز خواهند بود، مستند به گواهی خزانه دار مورد اشاره خطاب به گمرکچی ها و مأموران مذکور، با توجه به نرخ واقعی گمرکی ها، مالیات وزنی یا حقوق دربار که سابق بر این برای کالاها، ابزار و مال التجاره هایی که همه یا بخشی از آن مفقود شده یا از بین رفته بود، پرداخت شده بود، به میزانی که پیش از عزیمت از بنادر، اسکله ها یا آبراهه های ما برای آن کالاها گمرک، مالیات وزنی، حق دربار و سایر عوارض ارائه نموده بودند، مجدداً کالا، ابزار و مال التجاره هایی از آن کمپانی و فرمان فرمای مذکور و یا اخلافشان را به مقصد یا به سمت آن مناطق، بارگیری نمایند.

و از این جهت که ممکن است کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده، به نسبت آنچه صرف نیاز ضروری همین سرزمینمان می شود، مقادیر بسیار زیادتری از کالاهای خارجی را از قسمت هایی از هند شرقی مذکور به این سرزمین ما وارد نمایند، که ضرورتاً می بایست به کشورهای دیگر منتقل شود و در آنجا به فروش برسد، ما بنا به عنایت خاصه فراتر، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا می نماییم که هرگاه و در هر زمان طی مدت سیزده ماه از زمانی که به قرار واردات، عین هر کالای خارجی تخلیه گردید و حقوق دربار، مالیات وزنی، گمرک و سایر عوارض برای آن وفق آنچه گفته شد، پرداخت گردید یا مورد توافق قرار گرفت، برای کمپانی و فرمان فرمای مذکور، اخلافشان و نیز هر یک از اتباع طبیعی این سرزمین ما، که آن ها را خریداری می نمایند، قانونی خواهد بود که آن ها را به صورت درهم یا تفکیک شده، آزادانه و بدون پرداخت هیچ مبلغ بیشتری در قالب گمرک و مالیات وزنی، و نیز هیچ مبلغ بیشتری در قالب حق دربار به ما، میراث داران و اخلافمان، به قصد خروج از کشور به نواحی جنوبی انگلستان انتقال دهند؛ مشروط بر اینکه حق دربار، مالیات وزنی، گمرک و عوارض دیگر سابق بر این وفق آنچه گفته شد، پرداخت شده و یا مورد توافق قرار گرفته شده باشد و این امر اثبات شده باشد. و به موجب این، گمرکچی مذکور یا دیگر مأمور یا مأموران آن زمان که این امر به آنان مربوط می شود، می بایست در صورت اثبات کامل و کافی در این زمینه در گمرک خانه مربوط یا متعلق به بندرگاه لندن، به آنان جواز ترخیص یا گواهی مکفی برای عبور قانونی از این طریق اعطا نمایند. و در جهت تعبیه هدف جلوگیری از تقلب نسبت

به ما، میراث‌داران و اخلافمان، می‌بایست گواهی مأمور منصوب ما، میراث‌داران و اخلافمان برای جمع‌آوری گمرک، حق دربار، مالیات وزنی و سایر عوارض در مرز ورودی، مبنی بر اینکه کالاها، ابزار و مال‌التجاره‌های مذکور در زمانی درون چارچوب، گمرک، حق دربار، مالیات وزنی و سایر عوارض تعلق گرفته به آن اشیاء وارداتی را ایفا نموده، تحویل مأمور منصوب ما، میراث‌داران و اخلافمان برای جمع‌آوری گمرک، حق دربار، مالیات وزنی و سایر عوارض در مرز خروجی گردد.

و نیز ما بنا به عنایت خاصه فراتر، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث‌داران و اخلافمان این امتیاز را عطا نموده‌ایم و به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا می‌نماییم که برای آنان، عوامل و منصوبانشان در اولین سفر یا اولین ناوگان خود که اکنون مشغول سامان‌دهی به آن هستند تا برای نخستین بار به هند شرقی مذکور اعزام شوند، قانونی خواهد بود که از این سرزمین ما هر مقدار از سکه نقره خارجی، خواه نقره اسپانیایی باشد یا مربوط به کشور خارجی دیگر، که تدارک دیده‌اند، آماده نموده‌اند و دریافت کرده‌اند و یا تدارک خواهند دید، آماده خواهند کرد و دریافت خواهند نمود، و نیز هر نوع دیگری از سکه نقره که تدارک دیده‌اند یا تدارک خواهند دید که می‌بایست از ورق یا شمش که توسط کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده، عوامل و منصوبانشان پیش از اعزام آن ناوگان در این اولین سفرشان تأمین شده یا می‌شود، در ضراب‌خانه‌مان در درون برج لندن ما ضرب شده باشد، به خارج از این سرزمین ما، انگلستان، منتقل سازند؛ مادامی که کل مقدار سکه یا جوهی که قرار است در سفر اول مورد اشاره منتقل شود، مجموعاً از ارزش یا مجموع ۳۰,۰۰۰ پوند استرلینگ تجاوز ننماید؛ و نیز مادامی که حد اقل مجموع ۶,۰۰۰ پوند استرلینگ از آن، به عنوان بخشی از آن مقدار مذکور ۳۰,۰۰۰ پوند، قبل از اینکه وفق آنچه گفته شد، منتقل شود، برای اولین بار در ضراب‌خانه‌مان درون برج لندن ما ضرب شده باشد. هر قانون، مصوبه، محدودیت یا ممنوعیت در این ارتباط فاقد اثر است. و به طریقی مشابه، و بنا بر همان عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث‌داران و اخلافمان این امتیاز را عطا نموده‌ایم و به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا می‌نماییم که برای کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و اخلافشان بعد از اولین سفر تا پایان باقی‌مانده دوره مورد اشاره پانزده ساله، قانونی

خواهد بود که طی هر سال، هر گونه سکه نقره خارجی، خواه اسپانیایی باشد و یا سکه خارجی دیگری، و یا شمش نقره، به شکلی که گفته آمد، به همان مقدار که از مناطق ماوراء بحار، به این سرزمین انگلستان وارد نمایند یا موجب شوند وارد شود، به دل خواه خود، خواه به همان شکل، گونه، نشان و یا مدلی که هنگامی که وارد شده بودند، داشتند و یا به شکل، نشان یا مدلی دیگر که در ضراب خانه مان درون برج لندن ما ضرب خواهند خورد، در هر یک از سفرهای بعدیشان از این سرزمین ما و یا نقاط قلمروی آن به سمت یا به مقصد هر یک از مناطق گفته شده، بارگیری و منتقل نمایند؛ مادامی که مجموع کل سکه ها و جوهری که توسط آنان طی هر یک از سفرهای مذکورشان در باقی مانده دوره مذکور حمل می شود، از مقدار ۳۰,۰۰۰ پوند در هر سفر تجاوز ننماید؛ و نیز مادامی که حد اقل مجموع ۶,۰۰۰ پوند استرلینگ از آن، به عنوان بخشی از آن مقدار مذکور ۳۰,۰۰۰ پوند، قبل از اینکه در هر یک از سفرهای مورد اشاره وفق آنچه گفته شد، منتقل شود، برای اولین بار در برج لندن مذکور ما ضرب شود؛ هر قانون، مصوبه، محدودیت یا ممنوعیت در این ارتباط از هر جهت فاقد اثر است.

و اما بعد، ما بنا بر عنایت سخاوتمندانه و سرشارمان، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث داران و اخلافمان این امتیاز را عطا نموده ایم و به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده و اخلافشان این امتیاز را در تجارت کالا به آنان و فقط و فقط به جهت سود خودشان اعطا می نماییم که آنان و اخلافشان، و عوامل، خدمت کاران و منصوبانشان برای دوره مورد اشاره پانزده ساله، واجد، بهره مند و برخوردار از حق کامل و انحصاری تجارت و حمل و نقل، و حق کامل و انحصاری امتیاز، کاربری و بهره برداری از تجارت و حمل و نقل و بهره مندی از کار و تجارت کالا به سمت یا از مقصد هند شرقی مذکور، به شکل و شیوه ای که در بالا گفته شد، و به سمت یا از مقصد همه جزایر، بنادر، اسکله ها، شهرها، قریه ها و اماکنی که ذکرشان رفت، باشند. و اینکه آنان، کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده و هر فرد منفرد یا هر تعدادی از افراد آنان، که اکنون در زمره این کمپانی یا شرکت هستند یا از این پس خواهند بود، برای تجارت و حمل و نقل به یا از هند شرقی مذکور و کلیه و یکایک مناطق آنجا، به شکلی که گفته شد، دارای اختیارات، حق امتیاز، توانایی، مجوز و قدرت آزادانه و کامل تنها در چارچوب فرمان ها، احکام و توافقاتی خواهند بود که از این پس توسط کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده

و اخلافتان و یا اکثریت آنان که حضور یابند در صحن یا گردهم‌آیی عمومی کمپانی مذکور، که فرمان‌فرمای وقت یا معاون وقت وی در آن صحن یا گردهم‌آیی حتماً حاضر باشند، اتخاذ خواهد شد و مورد توافق قرار خواهد گرفت.

و کشتی‌هایی که به سمت هند شرقی مذکور مسیر دریایی را طی می‌نمایند، باید برای انجام دریانوردیشان زمان‌بندی مناسب و صحیح داشته باشند؛ در غیر این صورت نخواهند توانست در مابقی پیش رو از سال سفر نمایند و ما به دقت بر این امر نظارت خواهیم نمود. در این راستا، ما بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختار، به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافتان این فرصت را اعطا می‌نماییم که در موافقت با هدف این حکم جاری و بدون هرگونه ایجاد معطلی و ضدیت‌ورزی از سوی ما، میراث‌داران و اخلافمان و یا از سوی لرد دریاسالار ارشد وقت ما و یا از سوی هر مأمور وقت و تبعه دیگر ما، میراث‌داران و اخلافمان، در هر زمان در دوره پانزده‌ساله مذکور در آن واحد، خروج و اعزام به سفرهای مذکور برای شش کشتی و شش شناور با تجهیزات کافی از تسلیحات و سایر مهمات به منظور دفاع از خود، و پانصد دریانورد و شهروند انگلیسی جهت هدایت و دریانوردی سوار بر همان کشتی‌ها و شناورها بی‌ممانعت مجاز و قابل‌قبول باشد؛ علی‌ای حال، هر محدودیت، قانون، مصوبه، حق بهره‌برداری و هر چیز معارض دیگر، فاقد اثر است. در عین حال، چنانچه در هر زمان در طی دوره مذکور پانزده‌ساله، دلیل معقولی ما را به آن وا می‌داشت که در دفاع از سرزمینمان و یا برای تهاجم به دشمنانمان ناوگان دریاییمان را آرایشی جنگی ببخشیم، و یا اینکه لازم آمد کشتی‌ها و اتباعمان را نیز جهت مسلح‌نمودن برای جنگ به ناوگان خود، میراث‌داران و اخلافمان فراخوان نماییم و در فرض اعطای اجازه خروج به آن شش کشتی و شش شناور آن‌طور که در بالا آمد، تعداد مورد نیاز قابل‌تأمین نباشد، آنگاه با اطلاع‌رسانی از جانب ما، میراث‌داران و اخلافمان و یا از جانب دریاسالار ما به کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور در حدود روز بیستم ماه ژوئیه و یا سه ماه پیش از اینکه کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور به آماده‌سازی آن شش کشتی و شش شناور بیاغازند، مبنی بر اینکه نتوانسته‌ایم آن شش کشتی و شش شناور مذکور و دریانوردان مورد نیازشان را معاف داریم تا به این وسیله بتوانند آنگاه که ناوگان ما می‌بایست در آب‌ها باشند، در خارج از سرزمینمان به سر برند، کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور می‌بایست مادام که ما خدمت

مورد اشاره از ناوگان مذکورمان را الغا ننموده‌ایم یا آن را از خدمت مورد اشاره خارج نساخته‌ایم، از فرستادن آن شش کشتی و شش شناور به قصد تجارت و بازرگانی احتراز نمایند.

و ما بنا به لطف شاهانه فزون‌تر، عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختارمان از طرف خود، میراث‌داران و اخلافمان این امتیاز را عطا نموده‌ایم و به موجب حکم جاری به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا می‌نماییم که طی آن دوره پانزده‌ساله، هند شرقی مورد اشاره و نیز هیچ یک از جزایر، اسکله‌ها، بنادر، شهرها، قریه‌ها و مکان‌های آنجا و نیز هیچ منطقه‌ای از آنجا در مغایرت با روح این حکم جاری، نمی‌بایست توسط احدی از اتباع ما هدف سفر، تردد و یا آمدوشد قرار گیرد. و به موجب حکم شاهانه ما که مجادله در آن پذیرفته نیست و زیر سؤال نخواهد رفت، به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان، طی دوره مذکور پانزده‌ساله، جدا از کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و هر فرد منفردی که هم‌اکنون از این کمپانی است یا پس از این خواهد شد، و کارگزارانشان، عواملشان، و منصوبانشان، هر یک از اتباع خود، میراث‌داران و اخلافمان را، از هر مرتبه و منزلتی که باشند، که مستقیم یا غیرمستقیم، اقدام به سفر، آمدوشد، تردد و یا تجارت، حمل‌ونقل و سرمایه‌گذاری به واسطه بازرگانی به یا از هند شرقی مذکور، یا هر یک از جزایر، بنادر، اسکله‌ها، شهرها، قریه‌ها و مکان‌هایی که ذکر شد، نماید، با قاطعیت به دادگاه می‌کشانیم، حکم می‌رانیم و کیفر می‌دهیم؛ مگر اینکه این امر از ابتدا با مجوز و در توافق مکتوب و محصل با کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و برخوردار از نشان عمومی آن‌ها صورت گرفته باشد. در این رابطه مجازات کس یا کسانی به جز کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان که اقدام به تجارت و حمل‌ونقل به یا از مناطق هند شرقی مذکور می‌نمایند، این خواهد بود که مورد خشم ما قرار خواهند گرفت، و با توقیف و سلب مالکیت از کالاها، مال‌التجاره‌ها و هر چیز دیگر از هر آنچه می‌خواهد باشد که برخلاف ممنوعیت‌های مذکور و یا روح و جسم این حکم جاری، به درون سرزمین انگلستان ما و یا هر یک از قلمروهای آن وارد شده باشد، و نیز خود و تجهیزات کشتی و کشتی‌هایی که چنین کالاها، مال‌التجاره‌ها و چیزهای با آن‌ها وارد شده‌اند، مواجه خواهند شد. نیمی از کل اقلام توقیف شده مذکور به ما، میراث‌داران و اخلافمان می‌رسد و به موجب حکم جاری نیم دیگر را به نیابت از خود، میراث‌داران و اخلافمان و بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل

مختارمان، بدون شک و شبهه و به تمام و کمال به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده می بخشیم. و سپس کلیه و یکایک متخلفان مذکور را به جزای نافرمانی شان به حبسی با مدتی که راضی مان کند، مجازات می نماییم و نیز تنبیه هایی که به نظر ما، میراث داران و اخلافمان برای چنین نافرمانی در این مرتبه، درخور و مناسب باشد. و به هیچ روی خلاصی نخواهند یافت تا آن هنگام که کلیه و یکایک ایشان نزد فرمان فرمای مذکور وقت حداقل مبلغ ۱۰۰۰ پوند وثیقه بگذارند که از آن پس تا موعد سر آمدن زمان امتیاز جاری هیچ گاه برخلاف فرمان قاطع ما که در اینجا تشریح و منتشر شده، اقدام به دریانوردی و حمل و نقل به سمت هند شرقی مذکور ننمایند.

و نیز ما به نیابت از خود، میراث داران و اخلافمان، جهت تشویق مؤثرتر بازرگانان، بیگانگان و دیگران به واردات محصولات به سرزمینمان به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده این امتیاز را اعطا می نماییم که آنان و اخلافشان در هر مقطعی از زمان می توانند بنا به هر چیزی از ملاحظات و منافع در جهت بهره مندی خود، برای هر فرد یا افرادی مجوز دریانوردی، تجارت و حمل و نقل به مقصد یا از مبدأ هند شرقی مذکور صادر و اعطا نمایند؛ مشروط بر آنکه این مجوز پیش از آنکه چنین کالاها، ابزار و مال التجاره هایی در خشکی تخلیه شوند، صادر شود؛ و اینکه چنین مجوزی توسط کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده در آن زمان صادر شده باشد و به نشان عمومی آنان ممهور باشد.

و سپس ما بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختار، همکاری نشان داده ایم و اعطا کرده ایم؛ و به موجب این حکم، از طرف خود، میراث داران و اخلافمان همکاری نشان داده و به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا نموده ایم که ما، میراث داران و اخلافمان در طی دوره پانزده ساله مذکور، به هیچ گونه فرد یا افرادی برخلاف فحوای این حکم جاری حق امتیاز، مجوز و قدرتی برای دریانوردی، عبور، تجارت یا حمل و نقل به هند شرقی مذکور و به یا از هیچ یک از جزایر، بنادر، اسکله ها، شهرها، قریه ها و اماکنی که مورد اشاره قرار گرفت، بدون رضایت کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان فرمای نام برده و یا اکثریت آنان و در جهت خلاف روح این حکم اعطا نخواهیم نمود.

و خواست و رضایت ما در این است و در اینجا نیز این‌گونه مقرر می‌داریم که برای کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و یا اکثریت آنان که فرمان‌فرمای وقت و یا معاون وی در میانشان باشد، رسمیت خواهد داشت که هر شاگرد هر یک از افراد کمپانی و اعضای آن، و هر خدمتکار و عامل افراد کمپانی مذکور و نیز هر فرد دیگر را که آنان و یا اکثریت آنان که در صحنی متعلق به کمپانی مذکور حضور یافته‌اند و فرمان‌فرما و یا معاون وی در میان حاضران هستند، مناسب و قابل‌اتفاق نظر تشخیص می‌دهند، به‌وسیلهٔ دستورها و انتصابات که توسط حاکمیت کمپانی مذکور صادر خواهد شد، در کمپانی پذیرش نموده و او را در شمار کمپانی در آورند.

در صورتی که آحادی از افرادی که پیش از این نام برده شدند و به‌موجب حکم جاری به‌عنوان پیوستگان آزاد کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده منصوب گشتند، قبل از اعزام ناوگانی که برای اولین سفر معین شده است از بندر لندن، مبالغی را که افراد مذکور منصوب شده به‌واسطهٔ حکم جاری به‌عنوان کمپانی مذکور، اظهار داشته، توافق کرده و در دفتری مکتوب نموده‌اند که به این منظور اختصاص یافته و به همراه نام سرمایه‌گذاران زیرمجموعه که پذیرفته‌اند برای اولین سفر مورد اشاره تأمین سرمایه نمایند، ثبت کرده است، و آن دفتر نزد تامس اسمیت نام‌برده، فرمان‌فرمای کمپانی مذکور، و یا پل بینگ^{۱۳} نام‌برده، مقام برگزیدهٔ شورای شهر لندن نگه‌داری می‌گردد، به خزانه‌دار یا خزانه‌دارانی که منصوب شده‌اند یا ظرف مدت بیست روز از این تاریخ از سوی کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و یا اکثریت آنان، جهت وصول حق‌السهم‌ها و سرمایه‌های تعهدشده توسط سرمایه‌گذاران متعدد از برای سفر اخیر پیش رو که در حال تدارک برای انجام است، منصوب خواهند شد، ارائه نکرده و تحویل ننمایند، آنگاه فرمان‌فرما و کمپانی مذکور و یا اکثریت آنان که فرمان‌فرمای مذکور و یا معاون وی را نیز در شمول آورد، اختیار قانونی دارند در هر یک از صحن‌ها یا گردهمایی‌های عمومی به خواست و رضایت خود این‌گونه افراد را اخراج، محروم و خلع نمایند.

و کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده به نیابت از خود و اخلاشان بر اساس این توافق جاری متعهد می‌شوند و به ما، میراث‌داران و اخلاشان این حق را اعطا می‌نمایند، که آنان، یعنی کمپانی و فرمان‌فرمای مورد اشاره و اخلاشان به‌موجب این امتیاز و حکم، در هر بازگشتشان به

^{۱۳} Paul Banning

این سرزمین و یا هر یک از نقاط قلمروی آن، از کلیه و یکایک سفرهایشان به هند شرقی مذکور یا دیگر مناطق خارج از قلمروی ما در ماوراء بحار، که در هر زمانی پس از این در طول این دوره مذکور به سمت خارج از این سرزمین انجام می‌دهند، و یا ظرف شش ماه بعد از آن بازگشت، به استثنای سفر اول، به موجب این امتیاز و حکم اعطایی از سوی ما، به همان اندازه یا بیش از آن اندازه که هر کدام از آنان به اعتبار این حکم جاری طی هر یک از سفرهای مورد اشاره به استثنای سفر اول، نقره در هر شکلی که در بالا گفته آمد، حمل نموده و به بیرون از این سرزمین منتقل کرده بودند، به صورت شمش طلا و نقره و یا سکه‌های طلا و نقره خارجی ارائه نمایند.

و اینکه هر نقره‌ای که به موجب این امتیاز و حکم اعطایی از سوی ما، توسط کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان در هر یک از این سفرها بارگیری و حمل خواهد شد تا به خارج از این سرزمین منتقل گردد، بارگیری و حمل برای اعزامش همواره و در هر یک از این سفرها می‌بایست در یکی یا تعدادی از بندرگاه‌ها یا اسکله‌های لندن، دارتموث^{۱۴} یا پلیموث^{۱۵} و نه هیچ بندر و اسکله دیگری درون این سرزمین ما و یا قلمروهای آن صورت گیرد. و اینکه کلیه و هر بخش از این نقره که بنا به آنچه گفته شد در طول زمان از بندرگاه‌ها و اسکله‌های نام‌برده لندن، دارتموث یا پلیموث بارگیری و حمل خواهد شد تا به اعتبار این حکم جاری به شکلی که بیان شد، به خارج از این سرزمین منتقل شود، می‌بایست در بندر یا اسکله‌ای که جهت انتقال بارگیری و حمل خواهد شد، همواره پیش از آنکه به منظور انتقال به شرحی که گفته شد، بارگیری و حمل شود، به دقت توسط گمرکچی، مأمور کنترل، دریافت‌کننده و هر مأمور دیگری که این کار در هر یک از این بنادر و اسکله‌ها به او ارتباط می‌یابد، بدون آنکه گمرک و حق درباری پرداخت شود، در دفتر گمرک متعلق به آن بندر و اسکله ثبت و ضبط گردد. و اینکه به همین ترتیب، هر طلا و نقره‌ای از هر نوع و در هر شکل، که قرار است توسط کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و یا فردی از آنان در تطابق با روح این حکم جاری به این سرزمین و یا هر یک از قلمروهای ما وارد شود، می‌بایست همواره توسط گمرکچی، مأمور کنترل، و یا هر مأمور دیگر آن بندر، آبراهه یا مکانی که قرار است آن طلا یا نقره در آن تخلیه یا پیاده شود، قبل از تخلیه و پیاده کردنش بر خشکی به ترتیبی که گفته شد، به دقت مورد پذیرش قرار گیرد.

^{۱۴} Dartmouth

^{۱۵} Plymouth

در عین حال لازم به ذکر است، و خواست و رضایت ما در این است که این حکم و یا هر آنچه در آن است، به هیچ روی نمی‌باید به‌گونه‌ای تعمیم داده شود که به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و هیچ یک از افراد آن مجوز، قدرت و اختیاری برای انجام و پرداختن به هرگونه تجارت در هر کشور، بندر، جزیره، اسکله، شهر، آبراهه، قریه یا مکانی بخشیده و اعطا شود که در تصرف قانونی و محقق یک پادشاه یا دولت مسیحی است و در این زمان و یا هر زمانی پس از این در اتحاد یا هم‌پیمانی با ما، میراث‌داران و اخلافمان است و پذیرشی نسبت به آن بازرگانی ندارد و بلکه صراحتاً چنین چیزی را کاملاً خلاف اراده خیر و علاقه‌اش اعلام و اعلان کرده است. هرچه در این حکم جاری بر خلاف این مندرج است در این زمینه بی‌اثر خواهد بود.

نیز قابل‌توجه است اگر زمانی به نظر ما، میراث‌داران یا اخلافمان بیاید که این امتیاز و یا تداوم آن به کل یا در پاره‌ای از مفاد، به سود ما، میراث‌داران یا اخلافمان و یا این سرزمین ما نیست، آنگاه پس از احتساب دو سال از زمان خطاری که در این زمینه از سوی ما، میراث‌داران یا اخلافمان و مهور به نشان شخصی یا دستخط ما یا آن دیگران به کمپانی مذکور داده می‌شود، امتیاز جاری در هر منظور، بیان و هدفی ملغی، بی‌اثر و مختومه خواهد شد.

و سپس ما بنا به عنایت خاصه، دانش یقینی و عمل مختار، همکاری نشان داده‌ایم و اعطا کرده‌ایم؛ و به‌موجب این حکم، از طرف خود، میراث‌داران و اخلافمان همکاری نشان داده و به کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و اخلافشان این امتیاز را اعطا نموده‌ایم که چنانچه در پایان دوره مذکور پانزده‌ساله برای کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و یا هر یک از طرف‌هایی که مذکور آمد، درخور و مناسب به نظر آمد که این امتیاز جاری تمدید گردد، و به‌علاوه در صورتی که تمدید آن با همین ضوابطی که در اینجا تشریح شد و یا با اعمال تغییرات و اصلاحاتی چند در آن، در نظر ما، میراث‌داران و اخلافمان خسارت‌بار و مضر به حال این سرزمین نیاید و بلکه تمدید بیشتر آن به نفع ما، میراث‌داران و اخلافمان و به نفع سرزمینمان باشد، آنگاه ما، میراث‌داران یا اخلافمان به محض ارائه درخواست این امر از سوی کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور یا کسانی از آن خطاب به ما، میراث‌داران و اخلافمان، به کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و یا کسی از آنان که پیگیر این امر است، و فرد یا افرادی دیگر از اتباعمان که پس از آن نامزد و منصوب خواهند شد و یا به‌تازگی توسط ما، میراث‌داران و اخلافمان نامزد می‌شوند و تعدادشان از

بیست و چهار نفر تجاوز نخواهد کرد، چنین امتیازی تحت نشان گران قدر انگلستان و در شکل دقیق قانونی با توافقات، امتیازات، مفاد و بندهایی شبیه همین حکم جاری و یا با افزودن بندهای ضروری دیگر و یا با تغییر آن‌ها به پاره‌ای چیزهای دیگر، برای مدت کامل پانزده سال آتی اعطا خواهد شد.

در اینجا از کلیه و یکایک دریاسالاران، دریاسالار دومان، قضات، شهرداران، کلانترها، مأموران مصادرهٔ املاک بلاوارث، مأموران انتظامی، زمین‌داران، و کلیه و یکایک سائیران از مأموران، وزراء، شهروندان و اتباع از هر طبقه، توقع داریم و آنان را مسئول می‌دانیم و به آنان فرمان می‌دهیم که در دریا و خشکی و همواره و هرگاه شما یا یکی از میان شما مورد نیاز باشد، نسبت به کمپانی و فرمان‌فرمای مذکور و نسبت به اخلافشان و نسبت به کلیهٔ معاونانشان، مأمورانشان، عواملشان، خدمت‌کارانشان، منصوبانشان و مسئولانشان در اجرا و بهره‌مندی از این مواد، کمک‌کار، دغدغه‌مند، متعاون و امدادرسان باشند. صدور، اجرا، دستور و تدارک هر مصوبه، قانون، مقررات، فرمان، قید، ابلاغیه و توافق مشروطی از این پس، و یا هر موضوع، زمینه و امر دیگری از هر نوع که از جهتی بر خلاف این باشد، بی‌اثر خواهد بود.

هر هبه و امتیازی که پیش از این از سوی ما یا کسی از رده‌های پایین‌ترمان در سلسله‌مراتب، برای کمپانی بازرگانان لندنی شاغل به تجارت با هند شرقی و فرمان‌فرمای نام‌برده و یا فردی از آنان اعطا گشته بود، و یا هر بندی از آن هبه و امتیاز، که در این حکم جاری وجود ندارد، و نیز هر مصوبه، قانون، فرمان، مقرر، ابلاغیه و توافق مشروطی که تاکنون صادر، دستور و تدارک شده است، و نیز هر زمینه و موضوعی از هر نوع که به هر جهت در مخالفت با این باشد، از این پس بلااثر خواهد بود؛ ولو اینکه در آن گزاره‌های صریحی در مورد تعداد سال‌های اعتبار و یا قطعیت آن موارد بیان شده باشد.

شهادت می‌دهم که ما خود این نوشته را حکم نمودیم. خود شهادت می‌دهم در سی و یکم دسامبر چهل و سومین سال سلطنتمان، در وست‌مینستر.